

СВЕТИ ПРЕПОДОБНИ НЕКТАРИЙ БИТОЛСКИ

† 1500 година
Чества се на 5 декември

Житие на свети преподобни Нектарий Битолски

Преподобни Нектарий се родил в гр. Битоля, Македония, от благочестиви родители българи и бил наречен в св. Кръщение Николай. Две чудеса в ранното му детство поразили детето и дали насока на по-нататъшния му живот:

На хармана майка му насън видяла Божията Майка, която я предупредила да се скрият с мъжа и децата от предстоящото турско нашествие. Като се събудила, майката веднага изпълнила поръчението, и по този начин семейството било запазено от унищожение.

Подир известно време родителите на Николай по взаимно съгласие се разделили „поради благочестие“. Бащата с двете момчета постъпил в близкия манастир „Св. Безсребреници“, където приел монашеско пострижение с името Пахомий. Веднъж, на празника на св. Безсребреници, се свършило виното, и Пахомий се отправил към извора да измие празния съд. Но последният се оказал препълнен до горе. Всички видели станалото чудо и прославили Бога.

Възмъжал, укрепнал вече телом и духом, Николай пожелал пълно безмълвие и се отправил за Атон. Там бил приет в карейската килия Ягари от монах Дионисий. Той го представил на своя старец, прозорливия Филотей, който при първа среща нарекъл по име както Николай, така и баща му Пахомий. Тук Николай бил постриган в монашество с името Нектарий. Под ръководството на тези двама опитни подвижници младият монах започнал борба против врага на човешкото спасение. Но изкушителят с особена упоритост искал да го отдели от тази благодатна дружина, като започнал да му внушава лоши мисли против двамата стащи. Като не успял с това изкушение, врагът отровил душата на другия послушник в същата килия. Той дотолкова намразил Нектарий, че откровено открил на старците своето намерение да убие или него или самия себе си. Уплашените старци убедили Нектарий да се отстрани от гнева на брата си и той постъпил при Прота на Света гора за послушник. Подир някое време умрял блаженият Филотей в дълбока старост. Тогава Дионисий отстранил от себе си оня послушник и приел отново Нектарий. Така те живели мирно, като се подвизавали и хранили от труда на ръцете си.

След смъртта на Дионисий преподобни Нектарий усетил подвига на поста и бдението. Телесните му сили се изтощавали, но духът му все повече се утвърждавал. Недоволен от неговия успех, изкушителят - по Божие допущение - го поразил с тежки телесни недъзи. Като понасял търпеливо новото изкушение, преподобният очистил докрай душата си и тихо се преставил в Господа на 5 декември 1500 г. След четири години учениците открили гроба му и

намерили светите му мощи нетленни. Направили за тях ковчег, върху лицевата дъска на който изобразили лика на преподобни Нектарий. Ковчегът бил поставен в църквата на Ягарската килия за поклонение.

© Жития на светиите. Синодално издателство, София, 1991 година,
под редакцията на Партений, епископ Левкийски и архимандрит д-р Атанасий (Бончев).

Житие на преподобния и богоносен наш отец Нектарий, който се подвизавал в Карейския скит в килията на Архангелите, наречена Ягари

Божественият Нектарий си е родил в така наречената сега Битоля и е бил наречен при св. кръщение Николай. Когато турците възнамерявали да завземат това място, майката на преподобния, работейки на гумното, задрямала за кратко и видяла Пресвета Богородица, която ѝ повелила веднага да избяга с мъжа си и децата си и да се скрие в някоя неведома страна, разкривайки ѝ, че турците ще пленят тяхната област. Още щом видението приключило, тя разказала за него на мъжа си, и те, без ни най-малко да се бавят, взели децата си, оставили родината си и се крили докато агаряните, като завзели Битоля, след като я разхитили и разграбили не се разпръснали за грабеж и безчинство към други места. Така било спасено това благочестиво семейство с помощта на Богородица, на Която от този момент то се поверило с особена вяра, признателност и любов.

Родителят на Нектарий по това време бил вече на преклонна възраст, затова със съгласието на жена си оставил света и както в света, взел със себе си Николай и другия си син, се оттеглил в манастира на светите Безсребреници, който се намирал недалеч, до съседната планина близо до околностите на Битоля. Там той приел ангелски образ под името Пахомий и, благоугаждайки на Господа, полагал всевъзможно старание за възпитанието на децата, обучавайки ги на страх Господен и утвърждавайки го в правилата християнската нравственост.

Така мирно протекъл живота му. Между другото, трябва да кажем, че тамошните християни имали обичай да отделят част от плодовете и от всичко онова, което давала земята, според собственото усърдие на всеки, в полза на манастира на светите Безсребреници, където се подвизавал с децата си Пахомий. Такова приношение се правело ежегодно в памет на светите Безсребреници Козма и Дамян. Веднъж, когато по този начин се извършвала паметта им и била направена трапеза и подобаващо угощение, се свършило виното. Старецът Пахомий, като запалил свещ, тръгнал на това послушание със своите деца за да почисти и измие изпразнения съд. Но още щом взел съда, почувствал, че той все още не е пипнат и е пълен с вино. При това чудо се събрали братята и всички дошли на поклонение на паметта на светите Безсребреници: като опитали виното, те установили, че виното е изключително леко, ароматно и приятно на вкус. Тогава всички прославили Бога, който прославил с това знамение светите Безсребреници. Междувременно, Николай, се показал като образец на възвишен иночески живот в манастира на Безсребрениците и виждайки, че безмълвието там е незадоволително заради стичащите се миряни, се оттеглил оттам в Света гора. Тук той си избрал старец, на име Дионисий, опитен в духовния живот, и останал при него. Този Дионисий, по прозвище Ягарис, бил син на един от знаменитите по онова време велможи в Константинополския двор и от любов към Господа като презрял всичко и се заселил в Света гора, се поставил под ръководството на един от атонските старци, на имени Филотей.

Впрочем, Дионисий не приел веднага при себе си Николай. Той преди това го представил на своя старец Филотей, който, имайки пророчески дар, преди още Николай да е казал нещо

за себе си, го нарекъл с неговото и бащиното му име и с любов го приел при себе си за подвижничество.

Така Николай, като се заселил в Света гора, скоро приел иночески образ с името Нектарий и безусловно се предал на послушание на старческата воля и строго изпълнение на своя велик обет.

Напразно врагът на доброто – дяволът – въставал срещу него, отначало с помисли, настройвайки го против стареца и старейки се да го раздели с него, надявайки се впоследствие да го съкруши без оградата от старчески молитви и съвети. Защото Сатаната знае, че докато послушника се намира при стареца е трудно да го улови в мрежата си, тъй като той има несъкрусима защита срещу него – отческите молитви и наставления. Впрочем, неуспеха в едната битка не затруднява врага, неизтощим в зловни замисли: той нападнал на послушния Нектарий от друга страна. Старецът Филотей, освен Нектарий, имал още едни ученик. Този последния Сатаната до толкова озлобил и подтикнал към завист и ненавист против Нектарий, че нещастникът започнал явно да говори на Филотей и Дионисий да прогонят Нектарий, иначе той или ще го убие, или ще се самоубие. Старците треперели от ужас, слушайки за такива демонски замисли. Напразно те вразумявали нещастния, убеждавали го и го молили да примири сърцето си и за потисне чувството на злоба и завист, напразно го заплашвали с Божия съд и геената: той нищо не искал да слуша, но искал да се изпълни желанието му. За да се уталожат гнева му, старците предложили на Нектарий да се отдели от тях за малко време, докато на завистливия му брат не му дойде ума. Напътствайки Нектарий със старчески молитви, те го изпратили при тогавашния прот на Света гора, Даниил, който го приел с любов и с отческа загриженост го напътствал и укрепявал в подвизите на иноческия живот.

По време на пребиваването на Нектарий при прота починал в дълбока старост боголюбивия Филотей. Тогава Дионисий Ягарис, не понасяйки безнравственото поведение на своя ученик, поканил при себе си Нектарий за съжителство, като брат по дух, а нещастния изпратил да си търси друго място и друг старец. По такъв начин, Дионисий с Нектарий мирно прекарвали своя живот, препитавайки се от своето ръкоделие и според силите си помагайки на бедните, а оня нещастен техен брат, не достигайки до чувство на смирение и разкаяние, обикалял от място на място, после се оттеглил в света и там, предавайки се на невъздържаност, починал по жалък начин наред народния площад, даже без обичайното християнско напътствие. Ето какво значи братоненавистта и завистта! Гибелните им последици човек изпитва в пълна мяра още в настоящия живот и често отива във вечността без всякаква надежда за спасение! Затова трябва да се пазим от тези толкова богоненавистни пороци!

Накрая и блажения Дионисий, след много скърби и трудности на иноческия живот, достигайки духовно съвършенство и мирно отишъл при Господа. Загубата на толкова искрен другар и отец силно поразила Нектарий. От този момент всичките му мисли, желания и надежди се пренесли към задгробния свят. Желаяйки по-скоро да се присъедини към любимия и обичаш го Господ и да се види със своя старец, той се посветил на цялата строгост на пустинните подвизи: пост и бдения изтощили телесните му сили, докато духът все повече и повече възмъжавал и укрепвал. Врагът виждал това и се терзаел. Накрая, както Йов, блаженият Нектарий бил подложен на изпитание и изкушение. За да възбуди в него чувство на малодушие и жалост, врагът го поразил с извънредни телесни болести, но истинския подвижник бил непоколебим и при тези страдалчески изкушения се очиствал като злато в пещ, мирно предал своя дух на Господа. Това станало на 5 декември 1500г. След като изминали четири години учениците му разкопали гроба му и се разнесъл райски аромат от светите му мощи. Тогава бил направен подобаващ ковчег с изображение на свещения лик на преподобния на лицевата

дъска. В ковчегът били положени светите мощи и той бил поставен в кикийната църква. С молитвите на светия да се сдобием и ние с Небесното царство. Амин.

Житието на свети Нектарий Битолски е било издадено в Новата еклога през 1803г...

Издания: Νέον Εκλόγιον Περιέχον Βίους αξιολόγους διαφόρων Αγίων, και άλλα τινά ψυχωφελή Διηγήματα. Εκλεχθέν Εκ πολλών, και διαφόρων Βιβλίων, εις απλήν τε φράσιν μεταγλωττισθέν, / Και νυν πρώτον τύποις εκδοθέν, Διά συνδρομής φιλοχρίστου τινός Χριστιανού, εις κοινήν των Ορθοδόξων ωφέλειαν, Ενετίησιν: Παρά Νικολάω Γλυκεί τω εξ Ιωαννίνων, αωγ'. 1803, стр. 388 – 39; „Афонский патерик“, 2008.

Източник: www.pravoslavieto.com

2022 г.